

tralt, og det synes vi at der er god grund til at påpege, fordi der også i denne sammenhæng har været talt om økonomi.

Der er ikke noget ideologi fra Venstres side i dette forslag. Det har været antydnet, at det ligesom var bygget op om private selvejende institutioner. Jeg vil godt slå en tyk streg under, at det har ikke noget med ideologi at gøre fra Venstres side. Jeg kan sige, at vi vil se på det med glæde, hvis man i den offentlige sygesektor kan udbygge afdelinger, som kan være hospicer. Det har vi da selvfølgelig ikke noget imod, og det vil så være nogle andre valgmuligheder at give borgerne. For os er det vigtigt, at vi giver vores borgere her i landet nogle valgmuligheder, når det offentlige alligevel har en forpligtelse og skal afholde udgiften. Så lad mig slå en tyk pæl igennem de antydninger, der har været af, at det her har noget med ideologi at gøre.

Når vi nu har været nødt til at skrive »private eller selvejende institutioner«, er det, fordi det faktisk er de eneste, der findes i dag på dette område. Det er den egentlige grund til det.

Jeg vil kort kommentere nogle af de indlæg, der har været. Jeg har med glæde lyttet til, at ministeren ikke var afvisende, men igen var inde på dette hensyn til de tilbud, der er i dag, og de tilbud, der mangler. Dét er jeg nødt til at give fru Karen Højte Jensen ret i, at det indimellem er lidt kedeligt, at vi ikke kan sætte os ud over den kasseopdeling, som vi har, for her har vi altså et område, hvor både amter og kommuner har nogle forpligtelser. Hvorfor så ikke også sige, at de så må have nogle muligheder, uden at tænke i de normalt snævre kasser?

Jeg håber, at den positive stemning, der var i ministerens indlæg, dækker over, at vi måske på en eller anden måde under udvalgsbehandlingen kunne finde ud af en løsning, som kunne få det her til at nå sammen som et forslag, der kunne vedtages i Folketinget.

Jeg var også glad for hr. Villy Søvnalds indlæg, som var udtryk for en positiv holdning til forslaget, og jeg bemærkede, at hr. Villy Søvnald var villig til at diskutere tingene i udvalget med henblik på at finde en løsning. Vi er selvfølgelig villige til at diskutere det, og, som fru Karen Højte Jensen også understregede, hvis det er et spørgsmål om, hvorvidt der skal stå »skal« i stedet for »kan«, er det ikke et spørgsmål, der skal blokere, og sådan kunne der måske nævnes andre ting.

Hr. Tom Behnke ville gerne være medforlagsstiller, og man kan jo næsten ikke ønske sig

et mere positivt tilsagn. Det samme gjaldt hr. Thulesen Dahl, og vi siger tak for den hundrede procents støtte til forslaget, som der var i de to indlæg.

Fru Sonja Albrink synes jeg også jeg lige vil rette en tak til, for der var måske i hendes indlæg en nuance i forhold til fru Lone Møllers indlæg. Selv om man er i den samme regering, er det jo nogle gange, at vi i ordvalget kan fornemme en vis nuance, og jeg synes, at der måske var en mere positiv tone i fru Sonja Albrinks indlæg her i dag. Om vi så kan bruge det til noget, må tiden vise.

Jeg vil gerne sige tak for en seriøs og god debat om et alvorligt emne, som optager mange mennesker.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 124:

Forslag til folketingsbeslutning om de ældres frie valg af plejehjem og oprettelse af frie plejehjem.

Af Else Winther Andersen (V) og Karen Højte Jensen (KF) m.fl.
(Fremsat 9/4 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg har bestemt meget sympati for den grundlæggende tanke i beslutningsforslaget om, at de

ældre skal have et frit valg, at de ikke skal umyndiggøres, og at der skal være en mangfoldighed i tilbudene til dem.

Men jeg er helt uenig, når forslagsstillerne hævder, at de synspunkter hidtil har været overset i ældrepolitikken. Tværtimod har ældrepolitikken i de sidste år netop været baseret på principper om ligestilling, selvbestemmelse og medansvar for egne forhold. Lad mig prøve at give et par eksempler:

Ældreboligloven fra 1987, der gav et mere varieret og mere individuelt boligtilbud, bruttofinansiering af pensionerne, der betød større ligestilling med andre borgere, og pensionsudbetaling på plejehjem, der gav en langt større valgfrihed til beboerne.

De love har faktisk betydet, at man har bevæget sig i retning af mindre umyndiggørelse og større valgfrihed.

Beslutningsforslaget her fokuserer på plejehjem efter bistsandsloven, men det er jo faktisk sådan, at siden 1988 har man ikke kunnet oprette plejehjem i Danmark. I dag er det sådan, at boliger til ældre etableres efter ældreboligloven, og i ældreboliger betaler beboerne husleje og modtager boligydelse efter de almindelige regler. Det er også sådan, at hvis ældreboligen er knyttet til servicecentre i moderne plejehjem, har man også dér mulighed for at vælge service. Der er altså også en valgmulighed på samme måde, som man har mulighed for at blive skrevet op til bestemte ældreboliger på lige fod med de muligheder, man i øvrigt har ifølge boliglovgivningen.

Ældreboligloven giver også muligheder for, at selvejende institutioner kan opføre og drive ældreboliger, herunder også plejeboliger. Den selvejende organisationsform giver muligheder for at drive institutionen på et særligt idémæssigt grundlag. Selvejende institutioner med et socialt sigte har på den måde løbende deltaget i løsninger af boligsociale opgaver, også på ældreområdet. Derfor er det da også i regeringens lovforslag om almen bolig, nr. L 158, foreslået, at selvejende institutioner fortsat skulle kunne drive og opføre ældreboliger.

På den måde synes jeg, at ældreboligloven giver mulighed for at opnå den bredde i boligtilbudene, som forslaget siger mod. Man kunne også pege på, at der er mulighed for at oprette bofællesskaber. Så det er et grundlæggende element i regeringens ældrepolitik, at boliger til ældre tilbyder særlig de svageste ældre den fornødne omsorg og trykthed, og det er samtidig

regeringens opfattelse, at boligerne bør opfylde nutidens krav til moderne boliger for ældre.

Regeringen finder derfor, at etablering af boliger til ældre fortsat bør ske inden for den eksisterende lovgivning, der jo altså giver en række valgmuligheder, men som samtidig er indrettet på at tilgodese disse mål for kvalitet og trykthed.

På den baggrund kan jeg ikke anbefale lovforslaget.

Jørn Pedersen (S):

Vi har her et forslag fra to partier, og jeg synes, det bærer klart præg af, at penneførereren har været den venstre hånd. Det er der næppe ret meget tvivl om. Jeg synes, at det er et meget ideologisk forslag, og ideologi er jo godt nok, for det viser jo, hvor man vil hen i bestemte situationer i livet.

De ældres valgmuligheder er vi meget optaget af i Socialdemokratiet og har faktisk været det længe, så for os er der ikke noget nyt i det, og jeg vil også godt understrege i denne forbindelse, at ældreboligloven fra 1987 jo er et udtryk for, at ældre skal have flere valgmuligheder, når det drejer sig om boform.

Jeg vil da godt erindre om, at det vel netop var de to partier, der i dag er forslagsstillere, der på daværende tidspunkt var de ledende partier i regeringen. Jeg synes, jeg har en lidt flov smag i munden på forslagsstillernes vegne, når jeg tænker på det fremragende samarbejde, man har haft med de selvejende institutioner igennem mange, mange år. Jeg synes, man med dette forslag fuldstændig underkender den store indsats, selvejende institutioner gør i den danske plejelovgivning.

Jeg kan også have svært ved at forstå, at man nu kommer med et helt nyt begreb, der hedder frie plejehjem. Jeg må spørge forslagsstillerne: Hvad er det for nogle frie plejehjem, man taler om? Man henviser til friskoleloven; jeg ved ikke, om det er Tvindskolerne, der har inspireret til den retning, man ønsker at gå her, eller hvad det er for en friskolelov, man her synes skulle være det frelsende element i fremtidens former for plejehjem. Jeg savner også i høj grad i forslaget en beskrivelse af, hvad det er for et plejepersonale, der skal betjene disse såkaldte frie plejehjem.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vi her i Folketingssalen i december 1995 faktisk med et stort flertal vedtog en plejeboligreform, der tager højde for to ting, nemlig at få moderniseret

de mange utidssvarende plejehjem, vi har, og få bygget nyt i en sådan grad, at vi forhåbentlig kan løse fremtidens problemer. Jeg tror, at det centrale i dette forslag ikke er hensynet til en bedre service for borgerne, men det, der står i forslaget, nemlig at pengene skal følge borgerne, altså ren politik og ren ideologi. Det er jo fair nok, men så skal man sige det og ikke give udtryk for, at det er noget andet, man er interesseret i.

Jeg synes, at dette i udpræget grad er et forslag, der siger privatisering for privatiseringens skyld. Jeg stiller mig selv det spørgsmål: Er det brugerne rundt omkring i de danske kommuner, der nu siger, at de er så utilfredse med de eksisterende tilbud, både de kommunale og de selvejende, at de nu vil have et tredje tilbud, for at de kan føle sig trygge i deres alderdom? Er det utilfredshed med tilbudet, eller er det, man har taget udgangspunkt i, utilfredshed med, at der er for få tilbud? Det mener jeg er to vidt forskellige ting, og jeg vil da gerne sige, at den form for lovgivning, der er lagt op til her, kan vi absolut ikke acceptere. Jeg synes, det er et godt forsøg på at fremme en ideologi, fremme et partis ideologiske holdning og få den lagt frem fra Folketingets talerstol, men for de mange brugere rundt omkring i landet, som jeg tror et stort flertal er interesseret i at servicere og hjælpe, synes jeg ikke, at dette forslag løser nogen problemer, og jeg synes, at der står så mange spørgsmål tilbage, at vi alene af den grund vil afvise forslaget.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Jørn Pedersen brystede sig af, at regeringen har sørget for at give ældre flere valgmuligheder for boform, og det blev så begrundet med, at regeringen har sørget for ældreboliger.

Men sagen er jo, at der løbende nedlægges plejehjem, og at det ikke er muligt at bygge nye plejehjem. Det vil sige, at begrebet plejehjem stille og roligt glider ud, og at den valgmulighed altså forsvinder. Det, at man har fjernet en valgmulighed, er det dét, som Socialdemokratiet betegner som, at man har givet flere valgmuligheder? I så fald er det en underlig måde at bruge begreberne på.

Den tryghed, der er indbegrebet af plejehjem, er ganske svær at finde i de ældreboliger, vi ser i vore dage, og derfor er det synd, at man i sin tid besluttede, at der nu ikke længere kunne etableres plejehjem, og at man løbende nedlægger plejehjemmene, når de er udtjente.

Lad mig spørge til noget andet, som hr. Jørn Pedersen var inde på. Hr. Jørn Pedersen spurgte forslagsstillerne, og det skal jeg så selvfølgelig ikke svare på, om der er så stor en utilfredshed, at der er behov for dette forslag. Er der så stor utilfredshed med de eksisterende muligheder?

Man kunne jo også vende spørgsmålet om og spørge Socialdemokratiets ordfører, hr. Jørn Pedersen: Hvis det er således, at alle borgere her i landet er tilfredse med de bomuligheder, der er for ældre, er der vel ingen grund til at frygte dette forslag om at give en mulighed for, at man kan give tilskud, endda et reduceret tilskud i forhold til, hvad det koster i det offentlige regi? Der bliver tale om besparelser, der bliver tale om flere valgmuligheder, og hvis alle er så tilfredse med det eksisterende system, som hr. Jørn Pedersen står i spidsen for, er der vel ingen grund til at frygte forslaget.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Nu kan jeg forstå, at vi igen har et forslag, fremsat af V og K, hvor Fremskridtspartiet er ked af, at det ikke er medforlagsstiller.

Jeg vil gerne sige til hr. Tom Behnke til almindelig oplysning, at det er altså ikke Socialdemokratiet, der har fremsat dette forslag, men jeg er da glad for, at hr. Tom Behnke prøver at afdække det for forslagsstillerne.

Jeg anser det for at være fuldstændig forkvaklet under denne debat at forsøge at starte en diskussion om at nedlægge plejehjemspladser. Hr. Tom Behnke ved lige så godt som jeg – jeg har oven i købet sammen med hr. Tom Behnke konstateret det ved selvsyn visse steder i Danmark – at mange af de moderne plejeboliger, der er kommet ud af det, giver de ældre langt større tryghed og langt bedre livskvalitet end de gamle plejehjem, man bød dem tidligere.

Hr. Tom Behnke ved lige så godt som jeg, at det ikke er et spørgsmål om bygninger, men i første omgang og vel oven i købet som det eneste, at der er for få hænder. Det er et spørgsmål om, hvor mange mennesker der er til at tage sig af de ældre, vi taler om her. Tryghed og personale har forbindelse med hinanden, og det er dér, problemet er, og ikke bygningens størrelse, for jeg tror ikke, der er nogen, man kan bilde ind i dagens Danmark, at det er mere trygt at bo på 10 m² end på 30. For personalet er det i hvert fald ikke bedre at have 10 m² at skulle betjene en ældre på, end det er at have 30 eller 40. Jeg erindrings da også, at hr. Tom Behnke har været vel-

villigt indstillet, når vi har talt om at modernisere de gamle og utidssvarende plejehjem.

Spørgsmålet er ikke, hvad man kalder boligen, men boligens indhold.

Så vil jeg godt gentage, at jeg forstår, at jeg havde fuldstændig ret, da jeg i mit første indlæg sagde – det bekræfter superliberalisten hr. Tom Behnke jo – at det i højere grad er et spørgsmål om, at pengene skal følge borgerne, end det er et spørgsmål om den service, man vil tilbyde de ældre.

Det har jeg fået bekræftet fuldt ud, og det vil jeg gerne takke hr. Tom Behnke for.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil gerne starte med at svare hr. Jørn Pedersen, den socialdemokratiske ordfører. Når jeg skal svare, bliver jeg da endnu mere glad for, at vi har fremsat dette beslutningsforslag. For når det er nødvendigt at bruge så høj stemmeføring og så store armbevægelser for at mane sådan et godt beslutningsforslag i jorden, er det, fordi vi har ramt noget, der er brug for.

Det er da vældig godt, at vi har nogle plejehjem og gode ældreboliger rundt omkring, men vi har i vores visdom i mange år – også da vi havde en borgerlig regering – ud fra de bedste intentioner lavet al ældreomsorg offentlig. Det, vi gerne vil her, er at give de ældre en valgmulighed, så de selv kan være med til at tilrettelægge, hvordan de vil have deres alderdom.

Så bliver der spurgt om, hvad et friplejehjem er. Man har mulighed for, før man begynder at hedde gammel, selv at være med til at oprette sådan et friplejehjem; det er derfor, vi skriver efter friskolemodellen. Der er ingen tvivl om, at det, der er brug for her, også er at have nogle anderledes plejehjem, som det er muligt at komme på i en tidligere alder end i dag, og hvor man selv er med til at sætte dagsordenen for, hvordan indholdet skal være.

Det er noget vrøvl, at sådan noget kun er ideologi og kun et spørgsmål om at lade pengene følge borgerne. Hvad galt er der i, at borgerne selv får lov til at bestemme, hvordan de vil have det i deres alderdom? Det er da en utrolig frækhed og flothed, at vi vil sige, at det ved vi altid bedst. Lad da de ældre selv planlægge det.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det er imponerende, at hr. Jørn Pedersen når at bruge sin 2-minutters-taletid uden overhovedet

at svare på det, der bliver spurgt om. Jeg stillede nogle meget konkrete spørgsmål, som hr. Jørn Pedersen nemt kunne have svaret på, og også selv om det måske er ubehageligt for hr. Jørn Pedersen at skulle svare ærligt på dem, kunne hr. Jørn Pedersen da godt gøre det.

Hr. Jørn Pedersen stod her og sagde, at der var blevet flere valgmuligheder. Så spørger jeg rent matematisk: Hvis man først har fem valgmuligheder og efterfølgende kun har fire valgmuligheder, er det så en udvidelse af antallet af valgmuligheder? Det er det ikke. Med Socialdemokratiet i spidsen har man nedlagt begrebet plejehjem, og dermed er der en valgmulighed mindre. Der er ikke flere valgmuligheder, der er færre, og hr. Jørn Pedersen må kunne bekræfte, at fire er færre end fem.

Det andet spørgsmål var: Hvis alle borgere, der benytter ældreboliger og lignende boformer for ældre, er så tilfredse, som hr. Jørn Pedersen giver udtryk for, er der vel ingen grund til at frygte forslaget, for så er der alligevel ikke nogen, der vil benytte sig af den mulighed, der bliver åbnet, og så er der ingen grund til frygt. Men hr. Jørn Pedersen ved godt, at det ikke er rigtigt, for sådan er virkeligheden nemlig ikke, og det er sikkert også derfor, hr. Jørn Pedersen ikke svarer på spørgsmålene.

Når vi så taler om de gamle plejehjem, som hr. Jørn Pedersen trækker frem, er det da rigtigt, at de gamle, nedslidte plejehjem, hvor kvadratmeterne var meget få, ikke var særlig rare. Det skal vi også have gjort noget ved, og det var vi også indstillet på at man skulle. Men i stedet for, at Socialdemokratiet så stiller nogle nye krav til kvadratmeterne, indretning osv., fjerner man begrebet plejehjem og laver et nyt begreb, der hedder moderne ældreboliger. Det gør man jo ikke kun, fordi man vil ændre på kvadratmeterne; det er en helt ny struktur, der ligger i de moderne ældreboliger.

Med hensyn til den tur, vi var på med Socialudvalget, som hr. Jørn Pedersen refererede til, er det rigtigt, at vi dér så nogle af de bedste løsninger på moderne ældreboliger, og at det så flot ud. Men jeg havde efter den tur også det indtryk, at det var for de stærkeste af de ældre, det så flot ud.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Da det jo er en i nogen grad ideologisk præget debat, er det måske lidt vigtigt at få pilleret det ud, der ikke kan paralleliseres. Det, Venstre og

De Konservative paralleliserer i forslaget, er ældreområdet og friskolelovgivningen. Jeg synes, man overser en ganske betydelig detalje, nemlig at det er sådan, at ethvert barn har ret til et offentligt undervisningstilbud, men kan, hvis man ikke ønsker at benytte sig af dette, frit vælge et privat skoletilbud. Jeg vil godt gøre Venstre opmærksom på og bede Venstre bekræfte, at den situation står vi ikke i på ældreområdet, og derfor holder paralleliseringen ikke.

Jeg vil godt sige, at konsekvensen af Venstres forslag, hvis man siger, at den gennemsnitlige plejehjemsplads koster 500.000 kr. og man indlægger en egenbetaling på 15 pct., bliver en betaling på ca. 75.000 kr. om året for at komme på plejehjem i en situation, hvor der ikke er nogen valgmuligheder som under friskoleloven. Det er jo forskellen, og derfor holder parallellen ikke; det er simpelt hen en forkert parallel. Forudsætningen for Venstres parallel er, at vi har en situation, hvor der ikke er ventelister til plejehjem, men jeg må gøre opmærksom på, at vi er i en situation, hvor der her midt i 1990'erne er 13.000 færre plejeboliger, boliger med døgnvagt og tilknyttede servicearealer, end der var i 1985. Jeg vil godt spørge: Bekymrer det ikke Venstre og De Konservative at trække en parallel, der ikke holder? Er Venstre ikke enig i, at forudsætningen for her at kunne trække paralleller er, at man har opfyldt det offentlige tilbud, så der er en reel valgmulighed og ikke et påtvunget valg, der så i øvrigt koster 75.000 kr.?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Efter at den assisterende ordfører for forslagsstillerne, hr. Tom Behnke, har opfordret mig til at komme med et ærligt svar, vil jeg gerne sige, at det, jeg kom med tidligere, absolut ikke var uærligt. Jeg vil oplyse hr. Tom Behnke om, at det faktisk var Venstre og De Konservative, der var regeringsbærende i 1987, da man vedtog loven om plejeboliger, altså lovændringen, og det håber jeg hr. Tom Behnke er klar over.

Så er det jo rigtigt, at der er behov for flere ældreboligmuligheder i Danmark. Det sagde jeg faktisk også i mit første indlæg, og jeg vil gerne sige, at det har været regeringens erklærede mål, også med de lovforslag, der er fremsat og vedtaget her i salen, at gøre noget ved netop det problem. Det synes jeg er væsentligt at få slået fast, og jeg synes, at den evindelige diskussion fra Fremskridtspartiets side om, hvad der er bedst at bo i, for det er sådan set det, vi tager

udgangspunktet i, er formålsløs, hvis ikke hr. Tom Behnke vil anerkende de svar, jeg kom med i første omgang; det kunne selvfølgelig også være en mulighed.

Så vil jeg sige til fru Else Winther Andersen, der var glad for beslutningsforslaget og sagde, at nu skulle der være tripleplejehjem for yngre, at det var derfor, jeg stillede spørgsmålet, hvilket personale vi skal have dér, og hvilke ressourcer vi skal bruge.

Jeg tror, vi i det danske samfund i de kommende år har en stor opgave med at få bygget plejehjem til de ældre, så vi er med dér, og jeg synes, det er en rigtig tanke, at yngre mennesker skal planlægge deres alderdom, men jeg har svært ved at gennemskue – det er i hvert fald ikke blevet forklaret for mig endnu – hvordan økonomien i dette her er, hvad det er for nogle offentlige penge, vi skal ud at finde ekstra, hvad vi skal give kommunerne, og hvilket krav på penge de har, når vi giver dem denne nye mulighed, og hvad det typisk vil koste for den enkelte.

Hr. Villy Søvnald rejste spørgsmålet – og jeg synes, det er et relevant spørgsmål – hvad det vil koste den enkelte bruger at have denne ekstra valgmulighed, og det må vi jo kunne få et svar på, for der må være foretaget beregninger.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Hr. Villy Søvnald spørger, om det ikke er korrekt, at på skoleområdet er der undervisningspligt, mens der ikke er pligt til, at der skal være en plejehjemsplads.

Selvfølgelig er det korrekt, for det er jo fuldstændig rigtigt, når man siger, at det er forskellen her. Men ideen med friskolemodellen er, at der står en kreds bagved, og at der også er en vis egenbetaling. Det er derfor, vi har kaldt det friskolemodellen. Men selvfølgelig er det da korrekt, hvis man sammenligner pligterne og rettighederne her med friskolemodellen. Det vil jeg meget gerne vedgå at vi ikke kan sammenligne, men man kan udmærket sammenligne det på anden måde.

Der blev sagt fra hr. Jørn Pedersens side, at der er behov for flere ældreboliger, og at regeringen også arbejder på det og meget gerne vil gøre noget mere ved det.

Jamen så synes jeg da, det ville være helt fint, at man så også turde slippe ældreomsorgen lidt mere fri og give folk de valgmuligheder, der kunne være i at prøve noget nyt – i stedet for at

vi skal ud i en debat om, hvad det lige nøjagtig koster i kroner og øre, og om, hvorvidt det nu bliver dyrere. For det kunne måske også gå hen og blive billigere, så hvorfor bliver det ikke nævnt?

I Venstre har vi den opfattelse, at det nok vil komme til at gå lige op, men at det vil give en betydelig større livskvalitet for de mennesker, det drejer sig om.

Og så forstår jeg, at jeg ikke var helt klar i mine udtalelser før til hr. Jørn Pedersen, idet han åbenbart har fået den opfattelse, at forslaget er tiltænkt yngre mennesker, der skal på plejehjem, og derfor vil jeg sige, at det sandelig er tiltænkt alle.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Villy Søvnald har ordet for en kort bemærkning, og så skal vi nok snart se at komme videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil gerne kvittere over fru Else Winther Andersen, der medgiver, at det ikke er muligt at foretage den sammenligning, som er foretaget i Venstres lovforslag.

Jeg vil derfor foreslå, at Venstre giver forslaget en ny overskrift. I stedet for, at man kalder det »Forslag om de ældres frie valg af plejehjem«, vil jeg foreslå, at man for klarhedens skyld kalder det »Forslag til en betalingsmodel for de ældre, der har 75.000 kr. ekstra om året til at betale for deres egen plejehjemsplads«. Det er nemlig det, lovforslaget er det præcise udtryk for.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil takke fru Else Winther Andersen for det sidste svar og konstatere, at det, der står tilbage, er, at de, der måtte ønske at benytte Venstres og De Konservatives model, kan se frem til, at det bliver dyrere, end det er i dag, og det vil sige, at den reelle valgmulighed altså er et valg mellem et godt og billigt offentligt tilbud og – ifølge fru Else Winther Andersens betragtninger – et godt, men dyrt privat tilbud.

Så jeg synes, det er vigtigt at få fortalt de nuværende og de kommende pensionister, at forslagets ærinde er, at en gruppe af dem, der i dag kan se frem til en alderdom, hvor de har en rimelig økonomi, i fremtiden kan forvente at få et tilbud fra det offentlige om en plads på et

såkaldt frit plejehjem, hvor det koster adskillige tusinde kroner mere at opholde sig, og det er da valgfrihed, der vil noget i hvert tilfælde. Så det var rart at få dét konstateret.

Karen Højte Jensen (KF):

Efter denne noget ophedede debat vil jeg da forsøge at trække tingene tilbage til det sted, hvor de i og for sig hører hjemme, for jeg synes, de har været meget overdimensionerede.

Kort fortalt handler dette forslag om en mangfoldighed i tilbudene, et supplement til de eksisterende muligheder og frihed til at vælge. Og jeg lægger vægt på, at man skal kunne vælge.

Det Konservative Folkeparti har den grundholdning, at borgerne skal have maksimal indflydelse på deres tilværelse, og det gælder selv sagt også de ældre og andre plejekrævende personer, som jo ikke har mistet deres ønske om og evne til at bestemme over deres egne forhold. For selvbestemmelse er med til at skabe tryk-

hed. Og det er baggrunden for, at vi foreslår, at det skal være muligt at fravælge det kommunale tilbud på plejehjemsområdet, således at hvis der foreligger et ønske om at benytte et helt privat plejehjem, så skal kommunen i lighed med, hvad tilfældet er i forbindelse med privatskoler – som flere gange er blevet nævnt – kunne yde et tilskud. Det vil være værdigt og respektfuldt over for disse mennesker.

Socialdemokratiet har ligesom Det Konservative Folkeparti altid haft sympati for, at forældre skal kunne vælge et alternativ til folkeskolen. Så hvorfor skal ældre så ikke kunne vælge et alternativ til det offentlige tilbud? Og må jeg minde om, at da den borgerlige regering fremsatte et forslag om frit sygehusvalg, så var der et ramaskrig fra Socialdemokratiet, men her få år senere er det frie sygehusvalg blevet en del af Socialdemokratiets sundhedspolitik, og tak for det!

Men hvad er så begrundelsen for, at ikke også ældre og andre plejekrævende kan få valgfrihed med hensyn til plejehjem?

Og med hensyn til, hvilket personale der skal betjene disse plejehjem, så skal det da være et personale i lighed med det personale, der betjener borgere, der bor på et plejehjem, som er en selvejende institution. Det kunne jo lyde, som om nogle tror, at det skal være en slags discountpersonale, men naturligvis skal det være et velkvalificeret personale, således at de ældre sikres bedst muligt.

Villy Søvnal (SF):

I de korte bemærkninger har vi redegjort for, hvorfor det er umuligt at parallelisere det her med friskoleområdet:

Friskoleområdet er i en situation, hvor der er fuld forsyning med offentlige tilbud og ingen ventelister, og det her forslag fremkommer i en situation, hvor der er ventelister og ventelister og ventelister til kommunale plejehjem og ældreboliger.

Derfor er det simpelt hen forkeret at markedsføre det her forslag under overskriften »Ældres frie valg af plejehjem«, for det frie valg eksisterer ikke før det tidspunkt, hvor der parallelt med, hvad der er tilfældet på skoleområdet, er en offentlig pligt til at tilbyde den ældre, der efterspørger en plejehjemsbolig eller en ældrebolig, en sådan. I den situation kan man diskutere det her forslag med mening.

Jeg synes også, det er en fordrejning, når fru Karen Højte Jensen siger, at man dermed har mulighed for at fravælge det kommunale tilbud, for det er jo verdensfjernt fra den virkelige situation i dag. Virkeligheden er, at de ældre står i kø til en plejehjemsplads, men ikke kan få en, fordi antallet af ældreboliger eller plejeboliger i dag helt præcist er 13.000 mindre, end det var i midten af 1980'erne, fordi hovedsloganet under den borgerlige regering i 1980'erne og fortsat under den nuværende regering har været »længst muligt i eget hjem«.

Det er det, der er grundproblemet, og derfor er det her forslag et voldsomt forsøg på at tale sig uden om det, der er det egentlige problem.

Jeg siger det også med en venlig hilsen til de to forslagsstillere, for det er jo sådan, at vi to gange har foreslået at forøge plejehjemsbyggeriet.

Det er sådan, at nettotilgangen af ældreboliger og plejehjemsboliger i øjeblikket er ca. 1.500 om året, og vi foreslog det forhøjet til mindst 5.000 om året, og det gjorde vi under indtryk af, at der som sagt mangler 13.000, hvis der skulle være samme dækning som i midten af 1980'erne. Men vi gjorde det også under indtryk af, at vi står over for den største stigning i den ældste del af ældrebefolkningen, vi nogen sinde har stået over for.

Jeg vil godt sige lidt om egenbetalingen:

Jeg formoder, at Venstre og De Konservative vil bekræfte, at gennemsnitsudgiften til en plejehjemsplads i Danmark er ca. 500.000 kr., og det vil sige, at hvis man skal præstere en egenbetaling på 15 pct., sådan som det ligger i forslaget, så taler vi om 75.000 kr. om året.

Og vi har lige fået en rapport om de ældres økonomi, hvoraf det fremgår, at den fattigste tiendedel af de ældre har en disponibel indkomst efter skat på 3.300 kr. om måneden, og de skal altså ifølge det her forslag betale det dobbelte af deres disponible indkomst bare for at være på et plejehjem.

Det siger vist med al tydelighed, at forslaget overhovedet ikke henvender sig til dem, der ikke er ganske formuende som ældre, men det er måske også hensigten, at det er et tilbud til de meget velhavende ældre. Det vil jeg egentlig også godt have bekræftet.

Når jeg lægger lidt vægt på den rækkefølge i min ordførertale, så er det, fordi vi egentlig har meget sympati – ikke for Venstres yderliggående liberalistiske filosofi, som De Konservative også er påvirket af i det her forslag, og heller ikke for de typer forslag, der henvender sig til de allermest velhavende i samfundet, men meget sympati for et generelt forslag, der muliggør forslagsstillernes idé om at skabe friinstitutioner. Det vil vi godt diskutere.

Men vi vil ikke diskutere det på den måde, at vi indfører en egenbetaling, der siger sparto til alt, hvad vi har oplevet på ældreområdet indtil nu, og vi vil ikke diskutere det i en situation, hvor de samme partier, som stiller forslaget, er med til at stemme et forslag ned, som løser det regulære problem, vi står med på ældreområdet, nemlig at vi har et fantastisk stort underskud af ældreboliger, for det er derfor, vi står med de ældreproblemer, vi står med i øjeblikket.

Tom Behnke (FP):

Det er korrekt, som det er hævdet tidligere i debatten, at Fremskridtspartiet står hundrede procent bag det her forslag, og vi kunne såmænd lige så godt have været medforslagsstillere, og det er vi da også kede af at vi ikke har haft muligheden for. Men det skal naturligvis ikke afholde os fra at støtte forslaget og dets hensigt.

Regeringen og Socialdemokratiet gør jo nærmest, hvad de kan for krampagtigt at fastholde alle ældre i offentligt regi; så har man hold både i økonomien og i personerne, for så er alting nemmere at styre.

Vi er i Fremskridtspartiet helt enige i, at der i offentligt regi skal være boligtilbud, og at der skal være forskellige former for boligtilbud, som er indrettede efter de ældres behov og ønsker, og derfor har vi også den opfattelse, at den

ændring, man i tidernes morgen vedtog om, at det ikke længere skulle være muligt at oprette private plejehjem, burde fjernes, således at vi igen kan få nogle reelle og egentlige plejehjem.

I Fremskridtspartiet har vi den opfattelse, at det ikke er nok, at man, som lovgivningen er indrettet i dag, skal stille plejehjemspladser til rådighed. Vi mener egentlig, at man burde ændre lovgivningen således, at retten til at komme i ældrebolig eller på plejehjem simpelt hen blev til et krav om det.

Så vil jeg vende tilbage til forslaget her, som jo lægger op til, at pengene skal følge den ældre, således at pengene falder dér, hvor den ældre vælger at bo.

Det synes vi er et ganske godt forslag, for det vil nemlig give et reelt frit valg mellem de forskellige boligformer, og det vil så også bevirke, at der vil blive konkurrence mellem de forskellige boligformer og institutioner, såvel de private som de offentlige, og det vil alt andet lige betyde, at kvaliteten vil blive forbedret. Andet kan der ikke ske ved det.

Når vi taler om valgfrihed, er det også vigtigt for Fremskridtspartiet at fastslå, at det, at man har mulighed for at vælge, at man har mulighed for selv at bestemme, hvor man ønsker at bo, i sig selv er en væsentlig livskvalitet.

Men når forslaget lægger op til, at man skal kunne få dækket 85 pct. af udgifterne pr. plejehjemsplads på kommunens egne plejehjem – svarende til, hvad det koster kommunen – så er vi ikke enige i præcis det punkt, for vi ville gerne have, at procenten havde været 100 i stedet for.

Vi ved godt, at det er et faktum, at man i privat regi er i stand til at gøre tingene billigere, end man kan gøre dem i offentligt regi, men vi synes ikke, det er rimeligt, at man på den måde tvinger beboerne til selv at betale en del af, hvad det skal koste at bo der. Det må være rimeligt, at procentsatsen skal være 100, for ellers tror jeg nemlig også, at vi vil få en social skævvridning, og det vil ikke være hensigtsmæssigt.

Med hensyn til sammenligningen med friskolerne er det jo korrekt, hvad hr. Willy Søvndal siger: at den sammenligning kan man egentlig ikke foretage, for på skoleområdet er der jo undervisningspligt, og dermed stiller det sig anderledes, end det gør på ældreområdet.

Men som jeg sagde før, er det et punkt, vi gerne vil være med til at ændre, og vi vil gerne ændre det således, at man på ældreområdet har de samme spilleregler, som man har, for så vidt

angår undervisningspligten, og det vil sige, at man har ret til og krav på at få lov til at bo i en ældrebolig eller i en anden form for egen bolig, plejehjem eller lignende, når man når op i den alder.

Bruno Jerup (EL):

Enhedslisten går naturligvis ind for, at de ældre selv kan vælge, hvor de vil bo, også når de har behov for den tryghed og omsorg, som ønsket om en plejehjemsplads er udtryk for. Men virkeligheden i dag er den, at der næsten alle steder i landet er for få plejehjem og plejehjems-lignende ældreboliger til, at de ældre kan få opfyldt deres behov. Enhedslistens politik er, at der skal være tilstrækkeligt med pladser til, at den ældre selv kan visitere sig. Det ville betyde et reelt frit valg.

Der findes allerede i dag private plejehjem med driftsoverenskomst; f.eks. menighedsplejehjem, og det er udmærket, så længe det offentlige har tilsynspligten og personalet er uddannet. Derimod skal de ældre ikke kastes i grams på et underskudsmarked, hvor de kan blive tvunget til at tage, hvad der er.

Og hvis man opererer med større egenbetaling, end der er i øvrigt på plejehjem og i ældreboliger, vil man diskriminere dem, der er henviset til at leve af den rene folkepension. Omsorg og pleje skal ikke gøres til genstand for private profitspekulationer, for det er en samfundsopgave, og det har vi også sagt i forbindelse med det tidligere forslag, og det er vores grundholdning til dette spørgsmål.

Vi kan ikke støtte forslaget.

Sonja Albrink (CD):

Socialministeren har allerede beskrevet de aktuelle muligheder udmærket, og det kan vi i CD tilslutte os.

Generelt er vi enige i, at de ældre ikke må umyndiggøres, og at de så vidt muligt skal kunne træffe egne valg om, hvor de helst vil indrette sig. Derfor vil jeg også lige nævne den nye lovgivning om almene boliger, som er udarbejdetovre hos boligministeren, og som fremover også omfatter ældreboliger. Her var det i hvert fald for CD magtpåliggende at sikre, at de selvejende institutioner også fremover vil kunne opføre og drive ældre- og plejeboliger som hidtil.

Dermed kan jeg egentlig kun se, at der er terminologien til forskel på det, forslagsstillernes tanker går på, de frie plejehjem, og så de muligheder, som der faktisk er i dag.

Og jeg må så meddele, at CD afviser forslaget.

Pia Kjærsgaard (DF):

Det er jo så typisk og så generelt, når der bliver diskuteret ældrepolitik i Folketinget, at alle har gode intentioner. Men midlerne er vidt forskellige, og det konkrete er jo, at når man ser på, hvordan det foregår i det virkelige liv, så ser det virkelig meget, meget trist ud, og så er det meget, meget synd for de gamle mennesker.

Jeg vil godt sige, at Dansk Folkeparti kan tilslutte sig forslaget om ældres frie valg af plejehjem og oprettelse af frie plejehjem – selvfølgelig kan vi det.

At pengene følger skolebarnet eller patienten eller den ældre eller den hjemmehjælpskrævede, er et ganske fornuftigt princip. Mange ting forbliver jo, som de er. F.eks. er det fortsat kommunerne, der skal visitere til plejehjem. Nu skal pengene altså blot følge den ældre, og den ældre skal selv kunne bestemme. Og efter Dansk Folkepartis mening skal udgiften dækkes 100 pct. af kommunen.

Det har jo overhovedet ikke noget med øgede omkostninger at gøre, og derfor synes vi nok, man fra forslagsstillernes side burde tage skridtet fuldt ud og sige: Selvfølgelig skal kommunerne fortsat dække udgifterne 100 pct. Det ville jo nok alligevel være sådan, at brugeren kommer til at betale et vist beløb, men så er det jo derudover og helt efter eget valg. Sådan ønsker vi rent faktisk at det skal være.

Men uanset hvordan forslaget kommer til at se ud i den sidste ende, støtter vi det naturligvis.

Og hvis jeg må have lov til det, så skal jeg sige, at vi også støtter det næste forslag. Jeg har desværre ikke mulighed for at være til stede under behandlingen af det, men forslaget om ældres frie valg af hjemmehjælp støtter vi selvfølgelig ud fra de samme betingelser, at kommunerne også her skal yde 100 pct. tilskud.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil bare spørge fru Pia Kjærsgaard, om jeg hørte rigtigt med hensyn til, at den afsluttende bemærkning var, at uanset hvordan beslutningsforslaget kommer til at se ud, så støtter Dansk Folkeparti forslaget.

Her vil jeg godt gøre opmærksom på, at det alvorlige i det er, at jeg troede, Fremskridtspartiet og tilgrænsende partier normalt havde den grundopfattelse, at ældreområdet ikke skulle pålægges brugerbetaling.

Og må jeg ikke godt gøre opmærksom på, at fru Pia Kjærsgaard tit, når jeg har lyttet til diskussioner, har gjort sig stor umage med at pege på de dårligst stillede af de ældre. Og de dårligst stillede af de ældre er dem, der som disponibel indkomst efter skat ifølge den rapport, vi fik for 3 uger siden, har 3.300 kr. tilbage til forbrug. Men det, man siger nu, er, at man vil give dem et tilbud, som de godt kan tage imod; de skal bare betale 75.000 kr. om året eller godt 6.000 kr. om måneden, og deres disponible indkomst er som sagt 3.300 kr.

Er det rigtigt forstået, at liste O vil stemme for det forslag, uanset om det bliver ændret eller ej? Er det rigtigt forstået? Hvis det er tilfældet, betegner det et fundamentalt brud med alle de standpunkter, som den yderste højrefløj har stået for på ældreområdet, for disse mennesker har jo ikke mulighed for at vælge her. Hvordan i himlens navn skulle man kunne vælge fra eller til, hvis man har 3.300 kr. om måneden i forhold til et tilbud, der i gennemsnit kommer til at koste godt 6.000 kr. om måneden? Det vil jeg godt have en forklaring på.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har også lige en enkelt bemærkning til fru Pia Kjærsgaard, som jo slog meget på, at det var godt, at kommunerne stadig væk skulle visitere. Det var åbenbart noget, som Dansk Folkeparti stod bag.

Så kan jeg ikke forstå – i forhold til, hvad Dansk Folkeparti normalt plejer at sige – hvorfor det ikke bør være sådan, at det er de ældre selv, der afgør, hvor de vil bo, og ikke kommunen. Bør vi ikke udvikle en boligsektor for de ældre, hvor det er sådan, at de ældre rent faktisk frit kan vælge deres egen bolig og det ikke er kommunen, der skal visitere dem til et eller andet? Er det ikke den vej, man skal gå, frem for det her, hvor det er sådan, at man alligevel lægger det over på kommunens bord?

Og oven i det er jeg også enig med hr. Villy Søvnald i, at forslaget faktisk handler om at indføre øget egenbetaling for nogle grupper, hvis de vælger noget andet end den billige løsning fra kommunen.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Det er samme svar til hr. Bruno Jerup og til hr. Villy Søvnald, som var inde på brugerbetaling.

Jeg sagde ikke, at det var godt, at kommunerne skulle visitere; jeg sagde til dem, der har fremsat forslaget, Venstre og De Konservative, at det ifølge forslaget jo er det samme som nu med hensyn til, at kommunerne visiterer, og derfor mente jeg også, at kommunerne skulle yde det tilskud, der hidtil er blevet ydet. Det var rent faktisk det, jeg sagde.

Med hensyn til, hvordan dette forslag ender, må jeg sige, at det i hvert fald er et tilbud til ældre mennesker og et tilbud ud over det, de i forvejen får, og det kan vel egentlig ikke være så dårligt.

At Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten ikke ønsker at støtte forslaget, viser jo blot, at de ønsker at bevare de forhold og tilstande, der er, og det ønsker vi ikke i Dansk Folkeparti.

Forslaget er udtryk for et yderligere tilbud, men jeg skal understrege – som jeg også gjorde det i min ordførertale – at jeg synes, det vil være fornuftigt, at kommunerne stadig væk yder de tilskud, der nu bliver ydet.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er bare lige en kort bemærkning til fru Pia Kjærsgaard, som påstod, at Enhedslisten ønsker at bevare de tilstande, der er.

Jeg håber hverken, at mit ordførerindlæg eller det, som jeg sagde før, er udtryk for, at vi ønsker at bevare de tilstande, der er. Men vi ønsker måske nogle andre tilstande end dem, som Venstre og De Konservative peger i retning af, og som Dansk Folkeparti åbenbart giver sin fulde støtte til, og det gør vi, fordi vi ikke mener, at det nødvendigvis er en forbedring, men at det faktisk kan blive en forringelse for de ældre i forhold til tilstandene, som de er.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Hensigten med en debat er jo at skabe klarhed, og på den måde synes jeg debatten har været nyttig. Det er i hvert fald interessant for mig at vide, at Dansk Folkepartis holdning er, at man under overskriften »De ældres frie valg af plejehjem« etablerer et tilbud, som halvdelen af Danmarks ældre, de mest fattige, ikke kan bruge. De har ganske enkelt ikke en krone til rest, hvis de skal betale det, der lægges op til her.

Dansk Folkeparti mener ifølge fru Pia Kjærsgaard, at det er et tilbud til nogle af de ældre. Javel – det er et ældrepolitisk tilbud til den mest velhavende del af de ældre!

Jeg synes, det er en helt ny og historisk interessant position, der formentlig må betyde, at vi fremover er fritaget for fra Dansk Folkepartis side at høre på indignerede indlæg om de svage stillede ældres forhold. I hvert fald er der ingen konsekvens i det, når man er villig til i den grad at støtte et forslag, der alene tilgodeser den allerrigeste del af de ældre. Det synes jeg på en måde er underligt. Jeg konstaterer i hvert fald, at det er nyt.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

For lige at slå det fast vil jeg sige, at det i hvert fald var et væsentligt indlæg i min ordførertale, at de 85 pct. skulle forhøjes til 100 pct.

En væsentlig forudsætning for, at vi vil arbejde videre med forslaget, er altså, at tilskuddet bliver forhøjet til 100 pct., således at den udgift, der i det offentlige regi er til plejehjem, ældreboliger osv., er det beløb, der følger med over, for dermed får de ældre jo den valgfrihed, der ligger i forslaget. For som jeg også sagde i mit ordførerindlæg: Hvis der bliver en grænse på 85 pct., så får vi netop en social skævvridning, og den vil Fremskridtspartiet ikke være med til.

Jeg sagde også, at det, der er vigtigt, er, at uanset om vi får det her gennemført eller ej, må det være en pligt for kommunerne at stille det nødvendige antal pladser til rådighed, og det gør kommunerne ikke i dag. Og vi har en socialminister, som ikke gør ret meget for at fortælle kommunerne, at de skal have det nødvendige antal pladser. Det er urimeligt, at ældre mennesker efter endt behandling på et sygehus skal ligge måned efter måned på sygehuset, fordi kommunerne ikke vil stille det nødvendige antal pladser til rådighed. Det er ikke rimeligt.

Men for nu at skære ud i pap, hvad det her forslag efter vores opfattelse går ud på, er det, at man lader pengene følge den ældre, og at pengene dermed går til den institution, offentlig såvel som privat, hvor den ældre vælger at bo, et spørgsmål om, at de ansatte og ledelsen på plejehjemmet, eller hvor det nu er, altid vil stå med front mod den person, som pengene kommer fra.

I dag, hvor det er det sådan, at pengene kommer fra kommunen, står de naturligvis med front mod kommunen, og alt andet lige kan de så kun stå med ryggen til den ældre, og det, der er problemet, er, at man varetager kommunens interesser i stedet for at varetage de ældres interesser.

Laver man det om, således at pengene følger den ældre, vil personalet og ledelsen automatisk vende rundt og stå med front mod den ældre, for det er jo derfra, pengene kommer. Og så er det den ældre, man skal servicere, og den ældre, man skal sørge for har det godt på plejehjemmet, for så bliver den ældre boende.

Det er diskussionen i en nøddeskal, og så kan man selvfølgelig vælge den ene eller den anden model. Vi vælger altså den model, der går ud på at lade pengene følge de ældre og dermed varetage de ældres interesser.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Ja, det er jo sådan set det, forslaget i al sin enkelthed går ud på.

Det er et tilbud, som vi ikke har for nærværende, og hvorfor i alverden skulle man sige nej til et tilbud, som i hvert fald i et vist omfang er bedre end det, man har nu?

Hvis det, som hr. Villy Søvndal siger, virkelig er rigtigt: at den halvdel, som kan betale for det her, er de rige – men det tror jeg ikke det er – så bliver der jo faktisk givet en hel del pladser fri til dem, der ikke har råd. Kunne man ikke prøve at se på det på den måde fra hr. Villy Søvndals side?

Men jeg tror som sagt ikke, det er korrekt. Men for lige at tage den diskussion op, som hr. Villy Søvndal og de partier, der grænser op til Socialistisk Folkeparti, var inde på – og det er i det her tilfælde Enhedslisten – så burde der jo også være konsekvens i hr. Villy Søvndals indlæg, og dér må jeg opfatte dét, som hr. Villy Søvndal udtalte, på den måde, at så er der plads til nogle andre.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Nu er det som sagt sådan, at der for 3 uger siden udkom en rapport om de ældres økonomi, forbrugsmuligheder og formuer, og den må jeg bede fru Pia Kjærsgaard læse, for hvis det, vi er uenige om, er, om tallene er rigtige, må det skyldes, at Dansk Folkeparti ikke har nået at studere rapporten, og det kan jo også ske; der er jo mange ting at lave i Folketinget. Men det er ikke desto mindre rigtigt, at det, rapporten siger, er følgende:

De ældre har gennemsnitligt en disponibel indkomst på 7.000 kr. om måneden. Den rigeste tiendedel af de ældre har 13.000 kr. om måneden, den fattigste tiendedel har 3.300 kr., og så

synes jeg ikke, det er specielt indviklet at regne ud, at når vedkommende, der har den gennemsnitlige indkomst på 7.000 kr., har betalt godt 6.000 kr. om måneden for at bo på et plejehjem, er der knap 1.000 kr. tilbage at leve for.

Men det, jeg synes er en debat værd, er: Synes Dansk Folkeparti virkelig, at dette tilbud til ældregruppen er værd at gå ud og slås for, i stedet for at fastholde, at ældreområdet ikke skal være et område med nye, idérige initiativer i retning af egenbetaling? Vi skal løse det egentlige problem, nemlig mangelen på plejehjemspladser, og for lige at repetere har vi 13.000 færre plejeboliger i Danmark i dag, end vi havde i midten af 1980'erne. Det er det, der er det skræmmende i diskussionen, og det er her, der skal tages fat.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det er bare for lige at få tingene på det rene, for jeg faldt af på et tidspunkt under hr. Villy Søvndals korte bemærkning.

Hr. Villy Søvndal bliver ved med at gå herop og sige, at det skal koste 6.000 kr. om måneden at bo på et privat plejehjem. Men jeg forstår ikke, at det skulle være så dyrt. Forslaget lægger op til, at man får 85 pct. af det, det koster i offentligt regi, og hvis det derudover skal koste 6.000 kr. yderligere på et privat plejehjem – hvis det er korrekt, at tallene forholder sig på den måde – vil jeg godt høre, hvor hr. Villy Søvndal har de tal fra, og hvordan det hænger sammen.

Jeg tror ikke på, at det vil koste 6.000 kr. mere om måneden på et privat plejehjem end på et offentligt plejehjem. I det øjeblik, man laver procentsatsen på 85 om til 100, mener jeg, man er dækket ind, og dermed holder hr. Villy Søvndals argumentation ikke – jo, den holder, som forholdene er i dag: Hvis man i dag vælger at bo på et privat plejehjem, må man betale hele udgiften af egen lomme, og det er de færreste, der har råd til dét. Men med gennemførelsen af Venstres og De Konservatives forslag får vi jo indfriet SF's ønsker, og derfor burde SF ud fra den argumentation, hr. Villy Søvndal har lagt for dagen, støtte forslaget fra Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg må sige til hr. Tom Behnke, at regnestykket er såmænd meget enkelt. Den gennemsnitlige driftsudgift pr. beboer på et dansk plejehjem er

500.000 kr. om året, og indfører man et system med 15 pct. egenbetaling, som forslaget lægger op til, vil det koste 15 pct. af 500.000 kr. Det er 75.000 kr. om året, og omregnet på månedsbasis er det godt 6.000 kr. om måneden. Sværere er det regnestykke ikke.

Men det afgørende er jo, at jeg ikke støtter forslaget, og jeg synes nok, man skal være kommet meget sent i seng, hvis det ikke er gået op for én på dette tidspunkt af debatten. Jeg støtter ikke forslaget. Jeg advarer tværtimod imod, at man indfører brugerbetaling i den skala.

Jeg noterede mig også, at hr. Tom Behnke var glad for, at han ikke var medforslagsstiller, og det synes jeg karakteriserer en god forskel mellem Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiet: Fremskridtspartiet siger, at man ikke støtter denne grad af egenbetaling, i modsætning til Dansk Folkeparti, der siger, at man gerne vil støtte det. Jeg synes, det karakteriserer en forskel mellem to partier i dansk politik, som det har været interessant at få frem i dagens debat.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg skal ikke blande mig så meget i den sidste diskussion, men som jeg hørte det nede fra bageste række – og det kan hr. Tom Behnke jo så bekræfte – synes jeg, hr. Tom Behnke sagde, at han gerne ville have været medforslagsstiller. Det var, hvad jeg hørte nede fra de bageste pladser, så hr. Villy Søvndal skulle nok prøve at høre efter i det hele taget.

Og så vil jeg godt spørge hr. Villy Søvndal: Hvis der nu var fuld refusion, kunne hr. Villy Søvndal så ikke støtte forslaget? Så var vi måske nogle stykker, der kunne lægge lidt pres på Venstre og De Konservative for at få fuld refusion og derudover det frie valg.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg sagde i min ordførertale, at Fremskridtspartiet gerne ville have været medforslagsstiller af forslaget, men vores krav ville i så fald have været, at de 85 pct. blev lavet om til 100 pct. for at imødekomme hr. Villy Søvndals ønsker. Havde vi været medforslagsstillere, havde der måske stået 100 pct., og havde der gjort det, kan jeg forstå på hr. Villy Søvndal, at så ville SF have stemt for forslaget. Men nu kommer hr. Villy Søvndal herop efter en længere debat på korte bemærkninger og siger, at det ville SF ikke alligevel, for der var også nogle andre ting, som vi

ikke har hørt så meget om i dag, fordi debatten mere har kørt på, om der skulle stå 85 pct. eller 100 pct. Men skulle vi have været medforslagsstillere, havde vores krav været, at man kunne få 100 pct. af kommunens egne udgifter refunderet fra kommunen.

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for den debat, der har været om dette beslutningsforslag om frit valg af plejehjem.

Det har været nødvendigt at få denne debat, fordi det er blevet sådan, at al ældreomsorg er blevet offentlig og helst skal være ens, og det er en fejlopfattelse. Vi bliver jo nu engang ikke ens, fordi vi bliver 67 år. Vi er forskellige mennesker med forskellige behov og forskellige ressourcer og ikke en ensartet masse. Det er den grundlæggende baggrund for, at Venstre ønsker en større fleksibilitet og en større valgfrihed for de ældre, og det kan vi rent faktisk opnå med dette beslutningsforslag.

Vi kan sådan set sige, at det her er en fortsættelse af det, vi gjorde, da vi i 1991 ophævede stavnssbåndet for de ældre, så de nu kunne flytte til den kommune, hvor deres familie boede, og tage ophold på et plejehjem dér, selv om de havde plads på et plejehjem i deres egen kommune. Det betød virkelig en højnelse af de ældres valgfrihed og en større livskvalitet for dem, og vi kan sige, at dette forslag er en fortsættelse af det, vi gjorde dengang: Vi giver de ældre en valgfrihed til selv at få pengene og selv bestemme, hvilket plejehjem de gerne vil bo på.

I et svar på en kort bemærkning har jeg været inde på, hvorfor vi har valgt friskolemodellen. Det skyldes bl.a., at når man selv er med til at betale for sine ting, føler man som beboer, at man også får en større indflydelse på opholdet på plejehjemmet, og at det er ens eget hjem. Det ligger også i forlængelse af det, vi vedtog i bred enighed her i Folketinget om ældreråd, som gav de ældre større medansvar for deres egen situation.

Det, vi gerne vil, er at bryde det offentliges monopol på at passe og pleje. Vi vil gerne lægge ansvaret ud til de ældre, fordi vi i stigende grad oplever, at de ældre er utilfredse med den hjælp, de får. De føler, den er for ensrettet, og de vil gerne tage pengene med derhen, hvor de gerne selv vil hen. Vi tror i øvrigt også, at nogen konkurrence vil være gavnlig her, for det vil ikke alene presse det offentlige. Det bliver ikke bare et spørgsmål om, at de offentligt ansatte nu skal

løbe stærkere, eller at vi skal presse dem, men det vil også bevirke, at de private leverandører af disse ydelser vil yde det bedste for de ældre. Vi betragter konkurrence som noget sundt.

De ældre skal ikke sættes for hurtigt i bås, og de skal ikke tvinges ud i et enten-eller-valg: Skal jeg nu på plejehjem, eller skal jeg blive, hvor jeg er? De skal også have en mulighed for at sige: Vi vil i grunden gerne være sammen med andre om at oprette et plejehjem. Her kommer friskoletanken ind igen, og jeg vil blive ved med at bruge ordet friskole, for så forstår vi alle, hvad det er, det drejer sig om.

Hvis vi ikke giver den valgmulighed, kan éns eget hjem – vi har talt om længst muligt i eget hjem, og eget hjem er dér, hvor éns seng står – godt blive en form for privat fængsel, hvis man ikke har mulighed for at vælge nogle forskellige løsninger. Men som plejehjemmene er i dag, kan de i mange sammenhænge godt blive noget, de gamle føler sig fremmede over for. De føler, at de ikke kan have deres privatliv, og derfor siger vi, at det ikke er et spørgsmål om kun at have én bestemt model for de ældre, men derimod give dem en så stor valgfrihed som overhovedet muligt og vælge det plejehjem eller den ældrebolig, de gerne vil have.

Det var nogle mere generelle bemærkninger om selve beslutningsforslaget, men jeg vil også gerne komme med nogle kommentarer til de enkelte ordførere.

Jeg har i og for sig svaret hr. Jørn Pedersen fra Socialdemokratiet med de korte bemærkninger, men jeg forstår i hvert fald, at det, der betyder meget for Socialdemokratiet, er, at man er bange for mangfoldigheden. Man er bange for at give de ældre frihed til selv at vælge, og det er jo det, vi andre synes, det ville være en fordel at give dem.

Derimod synes jeg, debatten generelt har været spændende på et andet område. Fra alle andre partiers side er der givet udtryk for, at man går ind for, at de ældre skal have så mange valgmuligheder som muligt. Hvis det ikke bare er store ord – og det tror jeg bestemt ikke – er vi derhenne, hvor der er ved at være et flertal i Folketinget for bedre valgmuligheder og større fleksibilitet, selv om man ikke kan sige, vi er 100 pct. enige om midlerne.

Jeg vil gerne kvittere for hr. Villy Søvnalds tilsagn om, at vi skal diskutere friinstitutioner på grundlag af det, forsorgslederne har lagt op til, selv om der ikke er tale om egenbetaling.

Både hr. Tom Behnke og fru Pia Kjærsgaard talte om valgfrihed, og at alle pengene skal følge de ældre. Jeg synes, det er et godt udgangspunkt, at vi stort set er enige om valgfrihed, men ikke om, hvordan beløbet skal se ud. Vi er kommet med et forslag om 85 pct., mens man fra andre partiers side siger, at det er 100 pct. af beløbet, der skal følge de ældre.

Jeg synes bestemt, der er et godt udgangspunkt for en videre drøftelse af dette beslutningsforslag, så jeg vil gerne sige tak for debatten og tak for de mange positive tilsagn, der i og for sig er kommet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om de ældres frie valg af hjemmehjælp.

Af Else Winther Andersen (V) og Karen Højte Jensen (KF) m.fl.
(Fremsat 9/4 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Venstre og De Konservative har fremsat beslutningsforslag om de ældres frie valg af hjemmehjælp for at sikre, at de ældre, der er visiteret til hjemmehjælp, får større mulighed for at vælge, om hjælpen skal leveres af kommunen, en selv-ejende institution eller en privat virksomhed.